Ne „beszéljük át" a kérdést!

„Miután az elvtársak így jól kihozták a kérdést, szükséges, hogy a kampány beindítása előtt még újból átbeszéljék, de csak akkor láthatják világosan, hogy hogyan nézki a kérdés, ha nagy súlyt helyeznek a marxizmus-leninizmusra, mert ez segíti hozzá az elvtársakat ahhoz, hogy nemcsak így a kampányt, hanem így egy-egy értekezletet is jól levezessenek."

Hányszor és hányszor halihatunk ilyen borzalmas mondatokat, sokszor nagyon is fontos értekezleten és sajnos, nem egyszer pártfunkcionáriusok szájából is. Ha nem vetünk gátat elébe, akkor mindjobban elharapódzik ez a veszélyes jelenség, amelyről Révai elvtárs így beszélt Pártunk II. Kongresszusán:

„Sokszor valamiféle különleges klagyafa és elrontott nyelven beszélünk a néppel. Kialakulóban van nálunk sajnos, valami különleges „pártnyelv", helyesebben valamiféle: bürokratikus tolvajnyelv, ami színtelen és szagtalan, nyakatekert és élettelen, és ami eltaszítja tőlünk a tömegeket".

Egész sorát lehetne megemlíteni ennek a „különleges pártnyelv" szavainak, amelyről Révai elvtárs beszélt, — de nézzük csupán azt az egyetlen mondatot, amellyel ez a cikk kezdődik.

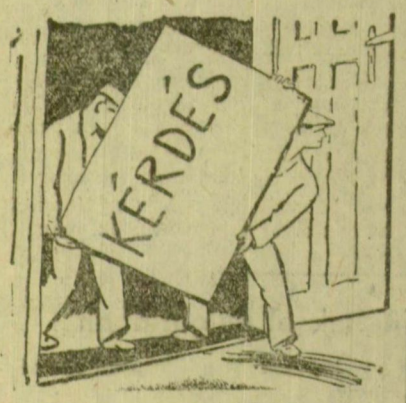

Különösen sokszor hallani ezt a kifejezést, hogy *„jól kihozták az elvtársak a kérdést"*, vagy még borzasztóbban: *„majd ki lesz hozva ez a kérdés"*. Az ember, amikor ezt a mondatot hallja, önkéntelenül is arra gondol, hogy valamiféle nagy táblára kírták ezt a szót: *„kérdés"* és ezt az elvtársak kihozzák, kicipelik valahová. Pedig egyáltalán nem erről van szó, hanem az előadó azt akarta ezzel kifejezni, hogy *jól megmagyarázták ezt a kérdést az elvtársak*, vagypedig *jól ismerték*. A *„ki lesz hozva"* kifejezés a német *„es wird ausgebracht"* szolgai fordítása, aminek semmi helye sincs a magyar nyelvben.

Nézzük meg mindjárt a másik „kérdést" is. Ugyancsak igen sokszor halljuk a legkülönbözőbb helyeken, amint az idézett mondatban is szerepel: *„Hogyan néz ki a kérdés"*. A gyanútlan hallgató legjobb esetben is arra gondolhat, hogy talán valami Kérdés nevü elvtársról van szó, aki éppen kinéz az ablakon. Ezzel szemben szó sincs ilyesmiről, hanem azt akarta nyelvünknek ez a megrontója kifejezni, hogy *vizsgáljuk meg „milyen ez a kérdés"*. Igy nemcsak magyarosabb, hanem a felesleges szószaporítást is elkerüljük, mert három szó helyett *(hogyan néz ki)* — csak egy szót használunk *(milyen)*.

Ha már itt tartunk, akkor érdemes megjegyeznünk azt is, hogy általában minden téren küzdünk a felesleges szavak, a szószaporítás ellen. Fogadjuk meg Gorkij, a nagy szovjet író tanácsát:

„A felesleges szavakat irtani kell, mint a tetvet!"

Ilyen felesleges és értelmetlen szószaporítás az „így" szócska gyakori, legtöbbször teljesen felesleges használata. A szükségtelenül sok „így" elszórása a mondatban, gondolatszegénységre vall és csak azért használja a felszólaló, mert hirtelen nem akad más mondanivalója.

Fordítsunk tehát nagy gondot ennek a helytelen szóhasználatnak a megszüntetésére és *tulajdonítsunk nagy jelentőséget neki, tartsuk minél fontosabbnak*. De a világért se *helyezzünk nagy súlyt rá*, amint azt az idézett mondatunk elkövetője ajánlaná, éppen a marxizmus-leninizmussal kapcsolatban. Legalább is úgy képzelnénk azt, aki *nagy súlyt helyez a marxizmus-leninizmusra*, amint képünk mutatja. Ő inkább a helyett nagy gondot fordítunk a marxizmus-leninizmus tanulmányozására.

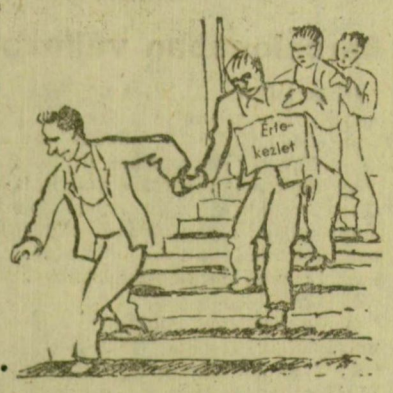

Nem kevésbbé vétenek nyelvünk ellen azok sem, akik *levezetnek egy-egy értekezletet*. Más vonatkozásban is veszedelmesen terjednek az igekötővel feleslegesen nyomósított igék, mint például *leutánoz, leszerződik, lecsökkenti a selejtet, leközli a cikket, leegyszerüsíti a munkafolyamatot*. Mennyivel szebb és tömörebb nyelvünk az ilyen feleslegesen használt *„le"* igekötők nélkül, arról nem is beszélve, hogy például az igen gyakran használt „levezeti az értekezletet", újból csak egészen furcsa elképzelésre ösztönözhet.

Ugyancsak ebbe a csoportba, az igekötővel feleslegesen nyomósított igék csoportjába tartozik az első mondatunkban idézett *kampány beindítása* is. Autót, motort, szoktunk esetleg *beindítani*, de még ebben az esetben is sokkal helyesebb a *megindítani*, elindítani vagy csak egyszerüen az *indítani* kifejezés.

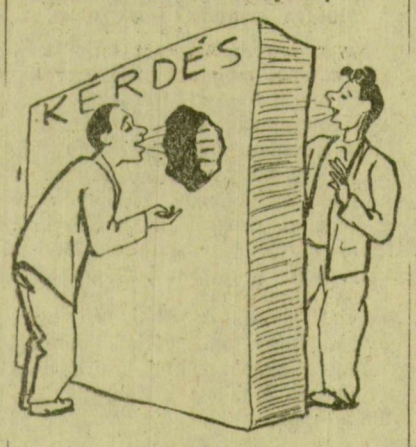

Ugyanilyen csúnya, magyartalan és helytelen a hasonlóképpen idetartozó *„átbeszélni"*, *„kipolitizálni a kérdést"* használata is. Valami falon, kerítésen, vagy ablakon lehet átbeszélni, de kérdést átbeszélni csak akkor lehetne, ha valami ilyen falra írnánk fel a kérdés szót. Kipolitizálni viszont egyáltalán nem lehet!

Egy csokorra való példát nyujtott egyetlen, ha nem is éppen rövid mondat, de kötelességünk, hogy ne csak ezeket, hanem hasonló társait is gyökerestől kiirtsuk. Nyelvünk annyira gazdag a szép és szemléletes szóképekben, hogy kár lenne azokat ilyen nyakatekert, nevetségesen értelmetlen fogalmakkal helyettesíteni. Nem véletlen, hogy Révai elvtárs foglalkozott ezzel a kérdéssel, hiszen a nyelv az agitáció, a népnevelés egyik fontos eszköze. A nemzetközi helyzet feszültsége idején sem szorítható hátterbe, mint ahogyan nagy példaképünk és tanítónk, Sztálin elvtárs is éppen az elmúlt esztendőben szakított időt arra, hogy iránytmutasson nyelvtudományi cikkeivel nemcsak a nyelvtudomány művelőinek, de minden dolgozónak. A nyelv a békeharc fegyvere is. Csillogjon fényesen, vágjon élesen, biztosan ez a fegyver!

(lőkös)

1952-ben Tápé, 1954-ben pedig Szőreg kap villamost

A villamosvasút dolgozói átérezve feladatuk fontosságát, állandóan fejlesztik, javítják a közlekedési eszközöket és vonalakat. Megépitették az újszegedi és a dorozsmai vonalat, mely sok fáradságtól és az időjárás viszonytagságaitól mentette meg a környékről Szegedre járó dolgozókat.

Az ötéves terv második évében (1951-ben) kiépítik, illetve meghosszabbítják a város második legforgalmasabb vonalának — Petőfi telep—Vágóhid — végállomását,

hogy lehetőség nyíljon a pótkocsik rendszeres beállítására. Erre azért van szükség, mert a reggeli és az esti órákban, amikor a dolgozók mennek a munkába, vagy onnan haza, egymotoros kocsi nem tudja őket zavartalanul otthonukba szállitani.

Az ötéves tervünk következő éveiben pedig újabb községeket kapcsolnak be a város közúti forgalmába.

1952-ben Tápét, 1953-ban az alsóvárosi vonalat építik ki a Sárkány-utca végéig, 1954-ben pedig az újszegedi vonalat kötik össze Szőreggel.

A vonalak meghosszabbitása arányában épitik ki a kocsiparkot is. A beruházási tervükben szerepel a vállalat dolgozóinak érdekét szolgáló öltöző épitése is, melyet 1952-ben épitenek meg.

Nagyban elősegiti a villamos forgalmában még fennálló zökkenők kiküszöbölését a villamosvasut dolgozóinak április 4-re tett munkafelajánlása, illetve azok végrehajtása.

A DISZ-tagok felajánlották az április 4-i forgalom ellátását.

A jegykezelők között megindult a százezerforintos mozgalom. Varga Sándor esztergályos vállalta két komplett kocsitengely elkészitését, mely lehetővé teszi, hogy az eddig három hétig tartó futójavitásokat ezentúl négy nap alatt lehessen elvégezni. Sata András kovács tiz hordrugót készit. Igy lehetővé válik a hordrugóhiba azonnali kijavitása. Bánkuti Albin élmunkás egy motorforgórész tekercselését. Radványi József nyolc csapágy készitését vállalta. Szikor János egy váltókeresztezést készit.

Ezeken kivül még sok értékes felajánlást tettek a vasut dolgozói.

A Szovjetunió szocialista iparosításával foglalkozik a „Bolsevik Párt útja" mozielőadása

Ma, vasárnap délelőtt 9 órakor tartják meg a Vörös Csillag-moziban a „Bolsevik Párt útja" című előadássorozat hetedik előadását.

A szegedi dolgozók nagy érdeklődéssel tekintenek ez elé az előadás elé is, mert az ott hallottakat a gyakorlatban felhasználva, járulnak hozzá a Nagy Bolsevik Párt tapasztalata alapján szocialista épitésünkhöz.

Az előadás részletesen foglalkozik a Szovjetúnió szocialista iparának megteremtésével és fejlődésével. Megmutatja azokat a módszereket, amelyekkel a szovjet nép a világtörténelemben soha nem ismert eredményeket ért el az iparosítás terén. A szovjet iparosítás történetétől elválaszthatatlanok az ötéves tervek, amelyek biztosították az épitést, az iparosítás rendkívül gyors ütemét. Ez az előadás az első ötéves terv részletes elemzésével foglalkozik, párhuzamosan azzal a harccal, amelyet a Bolsevik Párt vívott a szocializmus árulói és ellenségei, Trockij és Buharin ellen.

Ez az előadás is hozzásegít bennünket ötéves tervünk végrehajtásához, a szocializmus sikeres épitéséhez hazánkban.

Ma kezdődnek a városi kultúrversenyek elődöntői Szegeden

Délelőtt térzenék a városban

Jelentős kulturesemény szinhelye lesz ma és holnap az alsóvárosi, a móravárosi kulturház és a felsővárosi Postás Otthon. Ma kezdődnek meg ugyanis a városi kulturversenyek elődöntői Szegeden. A szinjátszók, népi táncosok, szavalók és az énekkarok nagy szorgalommal készülnek fel az elődöntőkre, hogy méltóknak bizonyulhassanak a döntőbe való bejutásra.

Ma, vasárnap reggel 8 órakor az alsóvárosi és a móravárosi kulturházban, valamint a Postás Otthonban, holnap, hétfőn reggel 9 órától pedig az alsóvárosi és a móravárosi kulturházban rendezik meg az elődöntő versenyeket. Mindegyik helyen minden érdeklődőt szivesen látnak.

Ma reggel fél 8-tól a kulturversenyek elődöntői alkalmából alsóvároson a MÁV-zenekar, Móravároson a rendőrzenekar, Felsővároson pedig az újszegedi Kenderszövő zenekara térzenével és zenés felvonulással szórakoztatja a dolgozókat. Délelőtt 11 órától 1 óráig a Széchenyi-téren ad külön térzenét változatos műsorral a szegedi rendőrzenekar.

A szegedi Egyetemi Könyvtár szoros kapcsolatot tart az üzemek dolgozóival

A 310.000 kötetes szegedi Egyetemi Könyvtárat főleg az egyetemi és középiskolás ifjúság látogatja. A könyvtár gazdag anyaga azonban az üzemi dolgozók legszélesebb körü kulturális igényeinek kielégítését is lehetővé teszi. 17 szegedi üzemmel épitettek ki szoros kapcsolatot a könyvtár dolgozói az üzemi könyvtárosokon keresztül. Az üzemi könyvtárosok megkérdezik a dolgozóktól, hogy milyen könyveket szeretnének olvasni, amelyek az üzem könyvtárában nem találhatók meg. Ezeket a könyveket az Egyetemi Könyvtárból kikölcsönzik és ugyanakkor felhívják a dolgozók figyelmét, hogy milyen könyveket olvassanak. A Szegedi Kendergyár és a Szegedi Textilkombinát dolgozói közül többen vannak, akik e kapcsolat révén rendszeres látogatói lettek az Egyetemi Könyvtárnak. Az üzemi dolgozók elsősorban a tudományos irodalmat forgatják. Azokat a műveket, melyek munkájukban segítségükre vannak: főleg szovjet és magyar technikai könyveket, folyóiratokat.

Szegeden megnőtt az érdeklődés a gépészeti technikum és az általános gimnázium iránt

Alapos felvilágositó munkát kell végezniök az iskolabizottságoknak a helyes beiskolázás érdekében

A középiskolákba való beiskolázás Szeged valamennyi általános iskolájában tervszerüen folyik. Ezt a munkát a városi tanács végrehajtó bizottságának oktatási osztálya és az egyes iskolabizottságok alapos felvilágositással kezdték meg. A tanulókat és szülőket részletesen tájékoztatták az egyes középiskolai tipusok feladatáról, célkitüzéseiről és az ott nyerhető képesitésről. Ezzel az előkészitő munkával kiküszöbölik azokat a hibákat, amelyeket az előző években gyakran csak mechanikus átirányitással lehetett megoldani. A középiskolákba való jelentkezések befejezés előtt állanak, az egyes iskolákban működő iskolabizottságok most végzik a jelentkezések felülvizsgálását és véleményezését.

A város általános iskoláinak 877 VII. osztályos tanulójából összesen 666 jelentkezett a középiskolákba. A jelentkezésekről bekért előzetes jelentésekből kitünik, hogy különösen az általános gimnáziumok és a gépészeti technikum iránt nagy a tanulók érdeklődése. Kevesebb érdeklődést tanusitanak a közgazdasági középiskolák és a textilipari technikum iránt. Ezen a téren igen fontos feladat hárul az iskolabizottságokra, a szülői munkaközösségekre és a tanácstagokra. Felvilágositó munkájukkal el kell érniök azt, hogy a középiskolára jelentkezett tanulók bizonyos részét átállitsák a közgazdasági középiskolák és a textilipari technikum felé.

Kitünt a jelentésből az is, hogy a dolgozó parasztszármazású tanulók részére fenntartott középiskolai helyeket még csak 75 százalékban töltötték be a jelentkezők. Itt is szükség van az igen hatékony felvilágositó munkára, hogy dolgozó parasztságunkkal megértessük azt, hogy népi demokráciánknak, a dolgozó nép államának igen nagy szüksége van a dolgozó parasztságból kikerülő szakemberekre és értelmiségiekre. A részükre fenntartott középiskolai helyeket tehát igyekezzenek betölteni, merthiszen a magyar nép állama megad minden lehetőséget a dolgozó parasztszármazású gyermekeknek a tanuláshoz, az érvényesüléshez.

A következő iskolai évre népi demokráciánk kormánya lényegesen felemelte a szociális juttatások összegét.

A kollégiumokra felvett tanulók 50 százaléka teljesen ingyenes ellátásban részesül, 25 százaléka fizet 50 forintot, 15 százaléka 100 forintot és 10 százaléka fizet 150 forintot, természetesen a szülők anyagi helyzetének tekintetbevételével. A környékről bejáró tanulók utiköltségük megtérítésére az iskolai év folyamán öt alkalommal kapnak 50 forintos ösztöndijat. A tanulószoba és menza-juttatásban részesülők 40 százaléka teljesen ingyenes, a további 60 százalék 30—50 forintot fizet. Ezenkívül a jó tanulmányi eredményt elérő tanulók tankönyvsegélyt kapnak, de egy-egy tanuló rátalságának megfelelően többféle juttatásban is részesülhet egyszerre.

Egyforintos mozi

Vasárnap és hétfőn Szeged ifjúsága két igen értékes és szórakoztató filmet tekinthet meg rendkívül kedvezményes áron. Ma, vasárnap délelőtt 9 és 11 órai kezdettel a Fáklya Mozi a „Csendháborító" című derüsen tanító filmet mutatja be Naszredinről, a híres népi hősről. A Szabadság Mozi vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel a hős fiatalokról szóló „Ifjú Gárda" című filmet mutatja be, Fagyejev világhirű regényének filmváltozatát. Ezt a filmet hétfőn délelőtt is 10 órai kezdettel megtekintheti az ifjúság, de a felnőtt dolgozók is. Az eredeti tervtől eltérően azonban hétfőn délelőtt nem a Szabadság, hanem a Vörös Csillag moziban játszák. Mind a négy előadáson a belépődij egységesen egy forint.

A tanácstagok fogadóórái

Kecskéstelepi ált. isk. vasárnap, 25-én d. e. 8—10-ig Bodor Józsefné, Hattyastelepi ált. isk. vasárnap, 25-én d. e. 8—10-ig Bozóki József, Béketelepi ált. isk. péntek, 30-án d. u. 5—7-ig Reszta Miklós. Radnóti-gimnázium péntek, 30-án d. u. 5—7-ig. Gallé László, Koós Olga, Rókusi ált. isk. szerda, 28-án d. u. 5—7-ig Orlovszky Józsefné, Csongrádi-sugárúti ált. isk. vasárnap, 25-én d. e. 10—12-ig Hallósi Miklós, Bednár Károlyné, Földműves-utcai ált. isk. vasárnap, 25-én d. e. 10—12-ig Ipovitz András, Vajas Ferenc, Ujszeged, Alsókikötősori ált. isk. péntek, 30-án d. u. 6—8-ig Bossányi György, Temesvári-körúti ált. isk. szerda, 28-án d. u. 7—8-ig Sziráki Klára, Szilléri-sugárúti ált. isk. szerda, 28-án d. u. 6—8-ig Pozsár József, Zsákai Béla, Ó-Petőfitelepi ált. isk. vasárnap, 25-én d. u. 2—4 óráig Csúri Mihály, Uj-Petőfitelepi ált isk. vasárnap, d. e. 10—12-ig Széll Ferenc, Tombácz Ferenc. Felsővárosi ff. 151. vasárnap, 25-én d. e. 10—12-ig Szegi István, Simon Györgyné.